

PO ZASEDANJU V PRESTOLNICI ETIOPIJE

Listina „Organizacije afriške enotnosti“ podpisana

Glavni predmet razprav: združevanje afriških držav in boj proti ostankom kolonializma - Zasedanja so se udeležili voditelji 30 držav

»Prejšnje dni se je v Adis Abebi sestala neodvisna Afrika in visoko dvignila svoj glas. Voditelji 30 držav, ki so se zbrali na tem zasedanju, so se med seboj zelo razlikovali tako po rasi, kot po jeziku in kulturnih vplivih. Poleg predstavnikov črne ce'ine so bili Arabci s severne obale; poleg skupine angleškega jezika je bila skupina francoskega jezika. Nekateri so bili evropsko oblečeni, drugi pa so imeli svoje tradicionalne pisane obleke. Med razpravami so prišla do izraza različna stališča. Toda na koncu je Afrika proti najboljšemu pričakovanju znala najti skupen jezik in ubrali zmerno ter modro pot«.

Tako je o konferenci najvišjih predstavnikov 30 afriških držav, ki se je v nedeljo zaključila v etiopski prestolnici, napisal eden vodilnih italijanskih dnevnikov in prav gotovo zadel bistvo vprašanj, ki so tvorila predmet razprav.

Zasedanje se je zaključilo s podpisom listine o »Organizaciji afriške enotnosti«, ki vsebuje temeljna načela, po katerih naj se odslej razvijajo odnosi posameznih držav na afriški celini.

TEMELJNA NAČELA

Ta vrhunska konferenca je bila sklicana, da se razpravlja in sklepa predvsem o dveh vprašanjih: o združevanju črne celine in o boju za osvoboditev tistih afriških dežel, ki se še vedno nahajajo pod kolonialnim gospodstvom.

Glede prvega vprašanja so vse države načelno zavzemale enako stališče, vendar so obstajale precejšnje razlike o načinu, kako naj pride do dejanske združitve afriškega kontinenta.

Tako je predsednik Gane Nkrumah predlagal, naj se kar celotna Afrika združi v eno samo zvezno državo, ki naj ima skupno vlado in skupen parlament. Ta predlog so podpirale tudi nekatere druge države. Predstavniki Etiopije, Tunizije in več drugih dežel pa so trdili, da je to za sedaj neizvedljivo in da je treba priti do združitve postopno. To stališče je na koncu tudi zmagalo.

Listina »Organizacije afriške enotnosti« predvideva predvsem tesno politično, gospodarsko in kulturno sodelovanje vseh držav s črne celine. Za to bodo skrbele naslednje ustanove: skupščina najvišjih predstavnikov držav in vlad, svet ministrov, stalno glavno tajništvo ter posebna komisija, ki bo reševala sporna vprašanja,

oziroma posredovala za njihovo poravnavo. Listina nadalje določa, da morajo odnosi med državami temeljiti na načelu enakopravnosti, spoštovanju celovitosti in vrhovnosti vsake države. Nobena država članica nima pravice, da se vmešava v notranje zadeve ostalih držav. Vsaka država ima nadalje neodtujljivo pravico do neodvisnosti.

POPOLNA SOLIDARNOST

Sporna vprašanja se morajo reševati z miroljubnimi sredstvi. Politični zločini se brezpogojno obsojajo, kot se tudi že vnaprej obsoja sodelovanje pri podtalnem delovanju proti zakoniti oblasti v kaki državi.

Kar zadeva mednarodno politiko, je rečeno, da si bodo afriške države prizadevale za okrepitev mednarodnega sodelovanja, kot predvidevata listina Združenih narodov in deklaracija o človekovih pravicah.

Med razpravami je bila poudarjena potreba, da se v okviru Organizacije združenih narodov vskladi delovanje afriških držav, s čimer bi te imele večji vpliv.

Glede boja proti ostankom kolonializma so bili sprejeti važni ukrepi. Vsi so načelno soglašali, da je treba nuditi vso pomoč tistim deželam, ki se še bojujejo za svojo neodvisnost. Predstavniki Sudana in Ugande so izjavili, da se na njih ozemlju lahko vežbajo prostovoljci, predstavnik Gvineje pa je predlagal, naj bi vse države prispevale 1 odstotek svojih proračunov v poseben sklad za pomoč v boju proti kolonialistom. Alžirski predsednik Ben Bela je v ognjevitem govoru poudaril, kako je

na tisoče in tisoče njegovih rojakov pripravljanih, da se sami udeležijo bojev za osvoboditev.

Na zasedanju je bila sprejeta posebna resolucija, v kateri so vsi prisotni državni izrazili polno solidarnost narodnoosvobodilnim gibanjem in odobrili zbiranje prostovoljcev za boj proti kolonialistom. Sklenili so nadalje, pretrgati gospodarske in prometne stike s tistimi državami, ki afriškemu narodu še vedno odrekajo pravico do neodvisnosti.

Listina »Organizacije afriške enotnosti« bo postala veljavna, ko bo etiopska vlada uradno obveščena, da sta jo potrdili dve tretjini držav — podpisnic. Listina bo hkrati registrirana pri glavnem tajništvu Združenih narodov, s čimer bo dobila tudi značaj mednarodnopravnega dokumenta.

Politični opazovalci opozarjajo zlasti na veliko in spretno diplomatsko delo, ki so ga tako med pripravami na zasedanje kot na zasedanju samem opravili etiopski diplomati. Tem ni samo uspelo, da so izgledili marsikatero tudi osebne spore, temveč hkrati dosegli, da so se posamezna vprašanja stvarno obravnavala.

Abesinski cesar Haile Selasie je že v otvoritvenem govoru med drugim dejal: »V trenutku ko ponovno poudarjamo svojo obveznost in pripravljenost, da osvobodimo vso Afriko, moramo hkrati skleniti, da pozabimo na spore, da odpravimo sovraštvo in da dovolimo, naj se rane zace-
lijo.«

Važen mejnik v zgodovini

Udeležencem konference v Adis Abebi so poslali svoje pozdrave in voščila predstavniki mnogih evropskih in drugih držav, med njimi predsednika Kennedy in Hruščov.

Zasedanje je vsekakor potrdilo željo in voljo domala vseh svobodnih držav na afriški celini, da pride do stvarnega medsebojnega sodelovanja, kar naj prej ali slej dovede tudi do združitve.

V vprašanju odnosov do bivših kolonialnih držav je za sedaj prevladalo zmerno in stvarno stališče. Poudarjena je bila želja po sodelovanju in hkrati izražena pripravljenost, da se krivice pozabijo. Abesinski cesar je v tej zvezi postavil za zgled etiopsko-italijanske odnose, katerih ure-

ditev je Etiopiji »zagotovila mir in vas«.

Veliko vprašanje pa je, če bo takšno stališče obveljalo tudi v prihodnosti. Mnogo bo odvisno — piše v tej zvezi neki italijanski list — od bližnjega razvoja dogodkov v Južni Rodeziji, Angoli, Monzambiku in zlasti v Južni Afriki, kjer tamkajšnja ogromna smodnišnica utegne vsak trenutek eksplodirati. Če bi nastali neredi in bi jih kolonialisti skušali s silo zatreti, bi to moglo razburiti duhove po vsem kontinentu, kar bi prav gotovo imelo hude posledice.«

Konferenca v Adis Abebi utegne torej povsem upravičeno postati važen mejnik ne samo v zgodovini Afrike, temveč vsega sveta.

RADIO TRST A

• NEDELJA, 2. junija, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenske narodne pesmi; 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice Sv. Justa; 11.15 Oddaja za najmlajše: »Kraljevič in berač« (Mark Twain - Pavel Holček - Jožko Lukeš), drugi del, igrajo člani RO; 12.00 Slovenska nabožna pesem. Zbor cerkve Sv. Vincencija v Trstu; 12.15 Vera in naš čas; 14.30 Sedem dni v svetu; 14.45 Kvintet Avsenik; 17.00 Kinoklub, filmski svet v besedi in glasbi; 18.30 »Ločitev oblasti v Republiki« (Ivan Artač); 21.00 Iz slovenske folklore: »Pratika« (Niko Kuret).

• PONEDELJEK, 3. junija, ob: 12.00 Iz slovenske folklore: »Pratika« (Niko Kuret); 18.00 Violinist Dejan Bravničar — Matija Bravničar; Sonata in modo antico — Fantazija; 18.30 Vabilo h glasbi (Pavle Merku); 19.00 Radijska univerza — Maks Sah: Dežela Furlanija - Julijska krajina — »Zgodovinska in upravna razdelitev«; 20.30 Charles Gounod: »Faust«, opera v 4 dej.

• TOREK, 4. junija, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Iz del dunajskih klasikov — Franz Joseph Haydn: Simfonija št. 83 v g-molu imenovana »Kokoš« — Ludwig van Beethoven: Romanca št. 2 v F-duru, op. 50; 19.00 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše; 21.00 Giacomo Leopardi: Moralni spisi: »Razgovor med Torquatom Tassom in njegovim rodbinskim Genijem« (prevod A. Rebula, uvod B. Tomažič); 21.30 Koncert klarinetista Mihe Gunzeka, pri klavirju Gita Mal'ly; 22.00 Znanost in tehnika — Slavko Andree: »Mednarodno sončno leto«.

• SREDA, 5. junija, ob: 12.00 Brali smo za vas; 13.30 Vreme v lahki glasbi; 18.00 Pevski zbori Julijske krajine in Furlanije; 18.30 Sodobni italijanski skladatelji: Giorgio Federico Ghedini; 19.00 Higiena in zdravje: »Posvetovalnica dr. Milana Starca«; 20.30 »Milost za Ismaya«, radijska drama (Gian Francesco Luzi - Desa Kraševc), igrajo člani RO; 22.25 Iz italijanskega glasbenega ustvarjanja.

• ČETRTEK, 6. junija, ob: 12.00 Giacomo Leopardi: Moralni spisi: »Razgovor med Torquatom Tassom in njegovim rodbinskim Genijem« (prevod A. Rebula, uvod B. Tomažič); 18.00 Italijanščina po radiu; 18.30 Koncert Kvinteta Chigiano; 19.00 Širimo obzorja: »Zgodovina Miramarskega gradu« (Rado Bednarik); 20.30 Simfonični koncert orkestra tržaške filharmonije. Po koncertu: Tržaško kulturno življenje — Josip Tavčar: »Profil humanista in mecenata Pasquala Revoltelle«.

• PETEK, 7. junija, ob: 12.00 Pomenek s poslušavkami; 18.00 Violinist Elvio Ciriari — Giuseppe Tartini: Sonata v g-molu; 18.30 S koncertov »Camerate Musicali Trieste«; 19.00 Radijska univerza — Maks Sah: Dežela Furlanija - Julijska krajina: »Prebivalstvo«; 20.30 Gospodarstvo in delo; 21.00 Antologija Ivana Trinka: »Domači sokovi v njegovi pesmi« (Rado Bednarik); 21.15 Koncert operne glasbe.

• SOBOTA, 8. junija, ob: 12.00 Po širnem svetu; 14.40 Poje Ivo Robić; 15.30 »Zet gospoda Poirier«, komedija v štirih dej. (Emile Augier - Jules Sandeau - Dušan Pertot), igrajo člani RO; 17.20 II. Vatikanski koncil. Poročila in komentariji o Vesoljnem cerkvenem zboru; 18.00 Sodobna slovenščina; 19.00 Družinski obzornik; 20.30 Tečen v Italiji; 20.45 Zbor »Emil Adamič«; 21.00 Vabilo na obel; 22.00 Jean Louis Martinet: »Orpheus«, simfonična pesnitev v treh delih.

TEDENSKI KOLEDARČEK

2. junija, nedelja: Binkošti, Velimir, Evgen
3. junija, ponedeljek: Pavla, Klotilda
4. junija, torek: Franc, Dika
5. junija, sreda: Ferdo, Bonifacij
6. junij, četrtek: Milutin, Norbert
7. junija, petek: Zorica, Robert
8. junija, sobota: Medard, Vila

SLOVENSKA PROSVETA

Privedi v nedeljo, 2. junija, v Mačkovičah

PRAZNIK ČEŠENJ

Privedite s peštrm sporedom se pricne ob 10. uri. Vabljeni so domačini in prebivalci bližnjih vasi ter iz mesta. Meščani imajo dobro avtobusno zvezo.

„Zgodi se volja božja“

Te besede je izgovoril hudo bolni sv. oče Janez XXIII., ko mu je državni tajnik kardinal Cicognani sporočil, da molijo verniki po vsem svetu za njegovo zdravje. Zdravniški pregled je v ponedeljek ugotovil, da trpi papež na hudem želodčnem krvavljenju, ki se bi moglo le čudežno ustaviti. Svetemu očetu so predpisali popoln mir. Kljub zdravniški odredbi pa sprejme papež še vsako jutro kardinala tajnika, da mu da navodila za vodstvo vesoljne Cerkve. Kardinalu je še naročil, naj razglasi, da če je v božji volji žrtev papeževega življenja, naj ta žrtev izprosi milost za vesoljni cerkvenj zbor, za vso Cerkev in za vse človeštvo, ki hrepeni po miru.

V Vatikan se steka vsak dan na stotine brzojavk z željami za papeževo zdravje. Tudi osebnosti z onkraj »železne zavese« pošiljajo taka voščila, ker se zavedajo, da je Janez XXIII. z nadčloveškim pogumom in z nekim božjim navdihnjenjem začel utirati pot do občega bratstva vseh narodov in do svetovnega miru.

POGAJANJA ZA NOVO VLADO

Kot je bilo predvidevati, je predsednik republike Segni zaupal glavnemu tajniku Kršč. demokracije poslancu Moru nalogo, da sestavi novo vlado. Moro v teh dneh vodi razgovore s predstvaniki socialdemokratov in republikancev, ki bodo neposredno sodelovali v vladi, in z voditelji socialistične stranke, ki bodo verjetno podpirali vlado v parlamentu.

Osrednja točka pogajanj je seveda program nove vladne koalicije. Socialisti zahtevajo, naj program zlasti predvideva ukrepe glede gospodarskega načrtovanja, kmetijstva, urbanističnega zakona, šolskega vprašanja in ustanovitve avtonomnih dežel.

Na seji vodstva Kršč. demokracije je Moro med drugim izjavil, da je treba med pogajanj premagati mnogo težav, in hkrati izrazil željo, da bi v vladi neposredno sodelovali tudi socialisti, češ da bo le tako mogoče voditi »odločno in učinkovito politiko«.

Moro pa je tudi priznal, da se to za se daj ne more zgoditi, kajti o vstopu socialistov v vlado bo še odločal strankin kongres, ki bo julija.

Do tega datuma bo Italija po vsej verjetnosti imela vlado, ki se ne bo bistveno razlikovala od dosedanje.

UPOŠTEVANA DVOJEZICNOST

V nedeljo je bil v Bocnu slovesen sprejem novega tridentinskega nadškofa msgr. Gottardija. Sprejele so ga duhovne in civilne oblasti in velika množica vernikov. Pomožni škof msgr. Forer je prebral voščila sv. očeta. Pri poslanici iz Vatikana je najbolj zanimivo dejstvo, da je pisana v nemškem jeziku. Najvišja cerkvena oblast je s tem hotela poudariti, da je novi nadškof, čeprav po rodu Italijan, tudi pastir nemško govorečega dela nadškofije.

V bocenski stolnici je imel msgr. Gottardi tudi nemški nagovor, kar je na nemške vernike vplivalo zelo spodbudno. Tako bi moralo biti v vseh cerkvenih okolišjih, kjer žive jezikovno mešani verniki. Zdaj pa pomislimo samo, kako je z materinskim jezikom v cerkvah Beneške Slovenije.

DEZELNOZBORSKE VOLITVE

Z obnovo parlamentarnega delovanja v Rimu je zopet na dnevnem redu vprašanje udejstvitve nove dežele Furlanije - Julijske krajine. Gre predvsem za volivni zakon. Prejšnja zbornica ga je že odobrila, v senatu pa niso imeli več časa razpravljati o njem. Zakon, ki določa način in vse podrobnosti za volitve v deželni zbor, bo moral znova priti na glasovanje v parlament in v senat.

Če se bo glasovanje izvršilo še o pravem času, bodo omenjene volitve razpisane za dan 27. oktobra ali za 3 november.

JUBILEJNE ZNAMKE

Vatikanske pošte bodo izdale za 1100-letni jubilej slovanskih apostolov posebne znamke. Na njih bosta odtisnjeni podobi sv. Cirila in Metoda. Izdaja teh znamk je zopet dokaz, kako zna Cerkev oceniti versko in kulturno delo svetih bratov. Nehote se človek spomni, kako je bilo še pred dvajsetimi leti skoraj greh omeniti ime Cirila in Metoda. Prav tako se tudi zaveda, da je še danes onemogočeno po gotovih župnijah pod Matajurjem moliti v jeziku, katerega sta učila ta dva svetnika.

Letalska nesreča

V torek malo pred poldnevom se je pripetila v Slavini pri Postojni strahovita letalska nesreča. V smeri od Pivke proti Nanosu je krožilo vojaško reakcijsko letalo. Prav tedaj se je bližala nevihta in je začelo treskati. Brzkone je strela udarila v letalo, ki se je z oglušujočim pokom zrušilo na hiše sredi vaškega trga.

Letalo in dva pilota v njem so se razleteli na drobne koščke. Gašperinova, Grgačeva in Tičeva hiša so se porušile in zgozele v visokih zubljih. Ruševine so pokopale tudi gospodarja pri Grgačevih. K sreči so bili družinski člani po večini na polju, a zgubili so vse; ostala jim je samo obleka, katero so imeli na sebi.

Poleg treh mrtvih je kerozen, ki se je razlil iz letala, nevarno ožgal še pet drugih oseb; med temi tudi dve deklici, ki sta se vračali iz šole. Prebivalci Slavine in okolice so kot otrpli pod vtisom grozotne nesreče.

Sodobno zrcalo

Neprestano slišimo govoriti o »gospodarskem čudežu« v Italiji, ki je baje dvignil življenjsko raven državljanov. Dogodek, ki se je v nedeljo pripetil v sicilijanskem mestu Sirakuzi, pa kaže malo drugače.

Revnemu družinskemu očetu Sebastianu Boscu je umrla zadnja hčerka. Oče pa ni imel niti toliko v žepu, da bi otroka dostojno pokopal. Sosed mizar mu je stesal surovo krsto za mrtvo hčerko. Oče jo je zadel na ramo in jo peš nesel na pokopališče. Tam jo je položil poleg jame drugih dveh svojih otrok in je čakal, da je usmiljen grobar še zadnjega zagrebel. Oblastva so pa tudi čakala in niso imela toliko čuta usmiljenja, da bi revežu poskrbela pogreb na občinske stroške.

Izdaja Konzorcij Novega lista • Odgovorni urednik Drago Legiša • Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20 — Telefon 29.477

Velik uspeh male Marize

»Veni, vidi, vici« bi lahko rekla mala Mariza Skrk iz Nabrežine, če bi znala latinsko. Latinščine pa še ne zna, ker je komaj dopolnila osmo leto. Zato pa zna tembolje risati, in sicer tako dobro, da si je prinesla iz znanega morskega kopaljšča Forte dei Marmi kar dve zlati medalji: ena tehta 40, druga pa 20 gramov, to pa je že kar precej zlatà. Medalji si je pošteno zaslužila na mednarodni otroški tekmi v risanju, ki jo je letos že sedmo leto organiziral tamkajšnji šolski patronat. Na tekmo v Forte dei Marmi je pospremila malo Marizo, ki hodi v drugi razred slovenske osnovne šole v Nabrežini, njena učiteljica, gospa Vlasta Legiša, ki ji gre tudi velik del zasluga za Marizin uspeh.

Po njenem zmagoslavnem povratku — pri čemer pa sta obe ostali prav skromni — smo ju vprašali, kako je bilo. Mariza, ki je ljubka plavalasa deklica z velikimi, pametnimi sivo-modrimi očmi, je bila bolj redkobesedna, ker jo tudi marsikaj drugega še bolj zaposluje kakor zlate medalje, zato pa nam je njena učiteljica prijazno povedala, kako je bilo in kako je prišla mala Mariza do dveh važnih zlatih medalj.

Za razpis mednarodnega otroškega tekmovanja v risanju v Forte dei Marmi so zvedeli na nabrežinski šoli po zaslugi ravnateljice g. Corsinijeve, ki je o tekmovalnem razpisu obvestila učiteljstvo. Jaz imam v drugem razredu tri otroke, ki res lepo rišejo — je rekla gospa Vlasta Legiša — in tako smo poslali nekaj njihovih risbic razsodišču v Forte dei Marmi. Mariza je poslala na razpis risbo »V gostilni«, ki visi zdaj na razstavi najboljših otroških risb v Forte dei Marmi in vzbujala zanimanje tudi v »velikih« umetniških krogih,

Mariza Skrk riše na tekmovanju

saj pišejo o njej tudi resne umetniške revije.

Na letošnji razpis je prispelo okrog 5.000 risb od otrok iz 34 držav, poleg Italije. Iz dežele Furlanije - Julijske krajine so poslali 109 risb. Iz naše dežele sta bila povabljeni na tekmovanje »ex tempore« dva otroka: neki deček iz Cervignana, star 11 let, ter naša mala Mariza. Naj takoj omenim, da si je tudi deček iz Cervignana, Giuliano Saggini, prislužil zlato medaljo, kot najboljši v skupini 11-letnih otrok.

Vseh tekmovalcev je bilo 47, med njimi dva iz tujine in to neka 13-letna francoska deklica in neki 12-letni deček iz Malte, ki sta si v svojih skupinah tudi pridobila zlati medalji. Niso pa mogli priti na tekmovanje trije madžarski otroci, ker so bili zadržani zaradi formalnosti s potnimi listi in vizumi. Otroci, ki so prispeli od daleč, so bili s svojo spremljevalko ali spremljevalcem pet dni gostje šolskega patronata v Forte dei Marmi. Nameščeni so bili v raznih tamkajšnjih hotelih, ker sodelujejo pri tej simpatični akciji razna velika gostinska podjetja. Za otroke in spremljevalce je bilo odlično preskrbljeno. Tekmovanje je bilo v razredih osnovne šole, pri čemer pa otroci niso bili razdeljeni v skupine po letih, ampak so sedeli, kakor je pač nanoslo. Spremljevalci so morali seveda ostati zunaj, kjer so se bolj ali manj nestrpno in živčno sprehajali po hodnikih ali pred šolo. Otroci so bili mnogo bolj mirni. Zlasti naša mala Mariza ni kazala prav nikakega razburjenja. Prejšnjo noč se je prav dobro naspala ter je šla mirno in zbrano na tekmovanje.

Na moje veliko presenečenje je bila Mariza že čez pol ure prva zunaj — je nadaljevala gospa

Legiša. Skoro očitajoče sem ji rekla, zakaj je tako hitela. Mariza pa mi je mirno dejala, da je končala. Zares tudi v šoli konča svoje risbe približno v istem času. Tako je navajena in tako je risala v svojem navadnem ritmu. Risala je z barvnimi kredami, kot je narisala tudi risbo, ki jo je poslala na razpis. Vsak otrok je moral namreč risati v isti tehniki, v kateri je narisal risbo za razpis. Mariza je narisala motiv iz nabrežinskega kamnoloma. In razsodišče ji je naslednji dan, po skrbnem preučevanju vseh risb, prisodilo ne le zlato medaljo v njeni skupini (sedemletnih) otrok, ampak kot najboljši med vsemi tudi absolutno nagrado vsega tekmovanja, »Premio Angela Raffaelli«, ki jo je ustanovil časnikar dr. Pier Luigi Silvestri v spomin svoje pokojne matere. To je zelo lepa zlata medalja, ki tehta, kot reče, 40 gramov.

Naj še omenim, da je bil predsednik razsodišča zelo znani kipar Arturo Dazzi, člani razsodišča pa so bili še profesor za pedagogijo na rimski univerzi in glavni urednik revije »I problemi della pedagogia«, Luigi Volpicelli, dr. Orlando Bernardi, dr. Luciano Budigna, tudi v Trstu zelo znani umetnostni kritik in ravnatelj kulturnih programov milanske televizije (prof. Budigna je doma iz Istre), prof. Arturo Cavalli, prof. Aristide Voluccini, dr. Garibaldo Marussi, glavni urednik revije »Le Arti«, dr. Leone Piccioni, ameriška profesorica Pearl Shëcter in dr. Marcello Polacci. Ta imena navajam zato, da boste razumeli, da je bila presoja res zelo stroga in da je zmaga naše male Marize tem več vredna — je pristavila gospa Legiša.

O splošnih vtisih s tekmovanja in bivanja v Forte dei Marmi sta povedali Mariza in njena učiteljica, da je bilo zelo lepo, saj so napravili tudi avtobusni izlet v starodavno Lucco, le nazadnje sta bili že zelo trudni. V nedeljo dopoldne je bila slovesna podelitev nagrad, kar so opravili zelo slovesno, v navzočnosti predstavnikov oblasti. Nagovor je med drugimi imel predstavnik šolskega patronata, ki je razložil potek tekmovanja in njegov namen (letos so prvič tekmovali tudi mali kiparji). Pred podelitvijo nagrad pa so odprli razstavo nagrajenih otroških risb v šoli »Carduccia na Dantejevem trgu. Tam visita zdaj kar dve risbi male Marize, pri razpisu nagrajena »V gostilni« in risba z motivom iz kamnoloma, ki je še lepša in za katero je dobila dve zlati medalji.

Potem smo vprašali gospo Legišo še to, v čem je skrivnost njenega tako uspešnega pouka v risanju. »V tem, da ne vsiljujem otrokom svojih predstav in motivov ter da jim pustim, da rišejo, kar sami hočejo, razen pri stvarnem pouku, ko prav

risemo določene predmete in stvari, je odgovorila. Otroci veliko bolje in z večjim veseljem rišejo tisto, kar sami vidijo ali kar jim navdahne njihova neizčrpna fantazija, kakor pa tisto, k čemur jih silijo odrasli. Otrokom se mora pustiti njihovo osebnost. In prav to je tako ugajalo razsodišču v Marizini risbi.«

Končno je pohvalila malo Marizo, da je bila ves čas njenega bivanja v Forte dei Marmi zelo pridna in dobra. Tudi drugače je zelo prijazen in pridn dekle. Upajmo, da ji bo ostala njena ljubezen do risanja in da nam bo zrastle nekoč iz nje resnična umetnica.

DONOSEN POKLIC

Predvčeranjem je policija v Mestrah aretirala 53-letnega berača Egista Vecchia. Razcapani možak je spal po senikih in se je hranil z ostanki jedil, nabranih po hišah.

Pri telesni preiskavi so našli po beračevih žepih in malhah za 31.000 lir drobiža. Ko so ga na policiji slekli, da se gre pod prho umiti, so prišle na dan iz podloge hranilne knjižice in bančni čeki v znesku enega milijona in 700 tisoč lir. V podlogi na klobuku so našli tudi zamazan notes, kjer si je berač vestno zapisoval vsak dan naberačene zneske. Zračunali so, da je dnevno naprosjačil povprečno do 4000 lir. Ni slab mesečni zaslužek — 120.000 lir.

MLEKO ZA — ŠOFERJE

Predzadnji ponedeljek so v mnogih evropskih državah obhajali mednarodni dan mleka. Orzanizatorji so izbrali za letošnje geslo: Vozi gotovo — pij mleko! Priporočilo velja v prvi vrsti šoferjem, ki v žepi popijejo kozarec vina in povzročijo v vinski omotici toliko nesreč. Pili naj bi raje mleko! Zato bodo v Nemčiji postavili ob velikih avtomobilskih cestah posebne stojnice v primernih razdaljah, kjer se bodo mogli šoferji okrepčati in osvežiti z nedolžnim mlekom. V skandinavskih državah je to že v navadi. Največji mlekopivci so prav Norvežani; tam popije vsak državljan povprečno po 176 litrov mleka na leto. Pri nas velja pa še vedno brezpametni pregovor, da je mleko le za otroke.

Tako je umrl Stalin

Smrt nekdanjega sovjetskega samodržca Jožefa Džugašvilija — Stalina je še vedno zavita v meglo. Polagoma pa le prihaja na dan, kakšen konec je čakal mož, ki se je s krvjo in umori vzdržal toliko let na oblasti. Sam Hruščov, ki je prvi začel rušiti njegov mit in polblazno češčenje njegove osebe, je v neki družbi omenil, kakšni so bili zadnji Stalinovi dnevi.

Že precej let pred smrtjo je Stalin povsod videl samo svoje nasprotnike. V tem paničnem strahu za svoje življenje ni niti več prebival v Kremlju, marveč je stanoval zdaj v tej zdaj v drugi vili moskovske okolice ali kje ob Črnem morju. V bližini glavnega mesta je imel na poseben način utrjeno in zavarovano »dašo« ali selski dvorec. Nekoč je bil ta gradič last grofov Orlov.

Zgrajena je bila sredi ogromnega parka. Vse naokrog je bilo podminirano in zagrajeno z žico, po kateri je bil napeljan električni tok visoke napetosti. Pri vratih v park, za vsakim grmom in na vseh dvoriščih so stale do zob oborožene straže, ki

so vsakega prišleca do kože preiskale. Ponoči so žarometi razsvetljevali vsak kotiček v vrtu in v hiši. V glavni veži je stražilo 5 Georgijev z bombami in brzostrelkami. Težka, joklena vrata, ki so se odpirala na pritisk gumba od notranje strani, so vodila v drugo vežo, kjer je bilo troje vrat. Vsaka so vodila v eno izmed sob, kjer je Stalin prebival.

Štirikrat na dan je diktator po telefonu naročil v kuhinjo jedi. Poveljnik telesne straže je nesel pladenj s hrano in ga položil na vsako izmed treh okenc ob vsakih vratih. Poveljnik straže sam ni smel vedeti, v kateri izmed treh sob prebiva tisti dan gospodar vseh sovjetov. Šele ko je straža zapustila notranjo vežo, se je eno okence odprlo in je jetnik v zlati kletki vzjel jed k sebi.

Tako je bilo tudi 1. marca leta 1953. Stalin je po telefonu naročil večerjo ob sedmih zvečer. Ob desetih je imel navado klicati še čaj. Zvesti poveljnik je zaman ča-

(Konec na 9. strani)

9 Tržaškega

FESTIVAL SLOVENSКИH POPEVK

Na pobudo in po zaslugi nekaterih za slovensko glasbo navdušenih tržaških Slovencev bo sredi prihodnjega meseca v Trstu izredno zanimiva prireditev: 1. festival slovenskih popevk na Tržaškem.

Kot smo zvedeli, bomo na tem festivalu slišali kakih 20 skladb slovenskih avtorjev s Tržaškega. Popevke bodo ob spremeljavi novo ustanovljenega orkestra peli tukajšnji solisti.

Prvi nastop je predviden za 15. junij v tržaškem Avditoriju. Posamezne popevke bodo ocenjevali prisotni poslušavci, tako da bo najboljša skladba znana še isti večer. Naslednji dan pa bo v isti dvorani ponovitev.

Pobudnikom in organizatorjem tako zanimive in za naše razmere zares izvirne prireditve je treba samo čestitati. Upamo, da bodo tržaški Slovenci vsaj delno poplačali njihov trud s številno udeležbo pri obeh nastopih.

Nabrežina:

USPEL NASTOP GOJENCEV GLASBENE SOLE

Gojenci nabrežinske podružnice šole Glasbene Matice so v nedeljo pokazali staršem in številnim prijateljem mladine, kako so v tekočem šolskem letu napredovali v glasbenem znanju. Nabrežinsko glasbeno šolo, ki jo že več let skrbno in požrtvovalno vodi prof. Erminij Ambrozet, obiskuje letos skupno 17 gojencev. Na tej šoli se poučujeta klavir in harmonika.

Pred nabito polno dvorano so po pozdravnem nagovoru ravnatelja Glasbene Matice dr. Demšarja nastopili najprej gojenci iz prvega razreda ter izvajali narodne pesmi, prirejene za klavir ali harmoniko. Gojenci iz drugih razredov pa so izvajali skladbe znanih avtorjev, kot so Schuman, Schubert, Chopin in drugi.

Tudi nedeljski nastop je dokazal, da obiskuje nabrežinsko glasbeno šolo nekaj zelo nadarjenih gojencev, ki se morejo s poglobljenim učenjem razviti v odlične pianiste.

Kot gostje so nastopili tudi nekateri gojenci iz Trsta, ki jih prav tako poučuje prof. Ambrozet.

Prireditev, ki je odlično uspela, se je zaključila z nastopom združenih otroških pevskih zborov iz Nabrežine in s Proseka. Zbora sta pod vodstvom prof. Ote in ob klavirski spremljavi prof. Ambrozeta ubrano zapela tri narodne pesmi.

Nabrežinska podružnica Glasbene Matice je torej tudi letos častno izvršila svojo nalogo ter se ponovno izkazala kot neobhodno potreben činitelj pri širjenju slovenske glasbene kulture na našem ozemlju.

NOV PREDSEDNIK »KRAŠKEGA VODOVODA«

Na občnem zboru konzorcija »Kraškega vodovoda«, ki je bil prejšnji teden, je bil za predsednika izvoljen podžupan zgoniške občine Vladimir Cibic.

Dosedanji predsednik te važne ustanove je bil nabrežinski župan Albin Škerk.

Repentabor:

OBCINSKA UPRAVA ZA SEDAJ PREBOLELA KRIZO

Na repentaborskem županstvu je bila v petek prejšnjega tedna seja občinskega sveta, ki je ponovno razpravljal in glasoval o letošnjem proračunu. Kot znano, predlog proračuna, ki ga je sestavil upravni odbor, na predzadnji seji ni prejel zadostnega števila glasov in zato ni bil odobren.

Upravni odbor je prvotni osnutek proračuna nekoliko spremenil in ga svetu ponovno predlagal v odobritev. Od sprememb omenjamo izdatek 300 tisoč lir za razvoj tujskega prometa in prav enako vsoto kot prispevek za prvo razstavo »terana in pršuta«, ki bo poleti v Velikem Repnu.

Pred glasovanjem je neodvisni svetovavec Veljko Guštin izjavil, da njegova skupina nasprotuje ponovni razpravi o proračunu, ker je bila ta zadeva že izčrpana na zadnji seji. Tedaj je predlog odbora propadel, s čimer je bila izražena nezaupnica upravnemu odboru, ki bi moral zato odstopiti. Če se namreč ponovno glasuje o proračunu — je dejal omenjeni svetovavec — se lahko zgodi, da bo predlog odbora spet zavrnjen, kar bi neizogibno dovedlo do imenovanja prefekturnega komisarja. Ker pa neodvisni svetovavci nasprotujejo imenovanju komisarja, predlagajo, naj odbor odstopi in se nato poskuša najti nova rešitev kočljivega vprašanja.

Ker pa ta predlog ni bil sprejet, so neodvisni svetovavci zapustili sejno dvorano. Sledilo je glasovanje o osnutku proračuna, ki je bil odobren z 8 glasovi večine. Proti sta glasovala dva svetovavca, eden pa je oddal belo glasovnico.

Proračun izkazuje 14 milijonov 252 tisoč lir dohodkov in 20 milijonov 371 tisoč izdatkov. Primanjkljaj znaša torej nekaj nad 6 milijonov lir.

Svet je nato razpravljal še o nekaterih vprašanih redne uprave ter med drugim sklenil, da bo repentaborska občina imela naslednji grb: ščit z obrisom repentaborske cerkve.

Tržaški pokrajinski svet:

ZA SLOVENSKI PREVOD POSEBNEGA STATUTA

Na torkovi redni seji tržaškega pokrajinskega sveta je prišlo ponovno v razpravo vprašanje slovenskega prevoda statuta samoupravne dežele Furlanije-Juljske krajine, ki naj se razdeli med dijake sloven-

skih višjih srednjih šol. Pokrajinska uprava je pred kratkim dostavila tem šolam prepis statuta v italijanskem jeziku. Sveto vavec inž. Pečenko pa je na tej seji uradno predlagal, naj uprava dostavi šolam tudi slovenski prevod statuta. Svet bo o tem vprašanju sklepal na eni prihodnjih sej.

Glede nakupa opreme za novo slovensko srednjo šolo je pristojni odbornik na seji pojasnil, da bo ta zadeva rešena v sporazumu z vodstvom prizadetih slovenskih šolskih zavodov.

Slovenska dekleta, ki so v precejšnjem številu zaposlena v podjetju Lucky Shoe, bo verjetno zanimalo zagotovilo, da so sedanjim odpušči z dela le začasnega značaja in da bo podjetje konec prihodnjega meseca sprejelo v službo več novih delavk in delavcev.

Na eni prihodnjih sej bo pokrajinski svet začel razpravo o proračunu, ki po predvidevanjih upravnega odbora izkazuje okrog 500 milijonov lir primanjkljaja.

Beneška Slovenija

ČEDAD

Po naših krajih so se za to poklicani močje že malo zganili, da se dvigne tujski promet in se zasluži kaka lirica. Okrajno tujsko-prometno društvo v Čedadu pripravlja vinsko razstavo, ki bo odprta od 1. do 3. junija. Stojnice bodo pripravljene na Stolnem trgu; tu bodo točili domača vina, poleg bo tudi kaj prigrizka. Na sporedu pa ni samo vinska razstava, ampak tudi druge privlačnosti. Nastopali bodo pevski zbori, ne bo manjkalo godbe in plesa. Posebna komisija bo nagradila najlepše s cvetjem okrašene balkone. Resni gospodarji pa si bodo mogli ogledati razstavo poljedelskih strojev.

Prireditelji upajo, da bodo razstave in sejem privabili precej sosedov in tujcev v goste.

STUPICA

Skoro vsako nedeljo je treba zabeležiti na naših cestah kako avtomobilsko ali drugačno nesrečo. V nedeljo popoldne se je pripetila prav blizu obmejnega prehoda pri Stupici. Z druge strani je privozil osebni avto iz Beljaka. Krmarila ga je neka gospa, poleg nje je sedel njen mož, zadaj pa neki drugi znanec. Ko so opravili obmejni pregled, je gospa pognala avto proti Čedadu. Šlo je pa malo prehitro. Nenadoma je treščila v lipo ob cesti, nato je avto vrglo ob zidček na drugi strani poti. Avto se je skoraj ves razsul. Iz razbitin so orožniki povlekli vse tri potnike precej hudo ranjene. Odpeljali so jih v čedadsko bolnišnico, kjer se bodo morali zdraviti več kot mesec dni. Prehitra vožnja in mokri asfalt sta nesrečno končala že marsikateri nedeljski izlet.

TRBIŽ

V nedeljo popoldne je neki železničar šel na breg hudournika Šlice pod trbiško glavno postajo. Med sprehodom je ugledal globoko v strugi truplo utopljenca. Ko so ga po dolgem naporu povlekli na breg, so opazili, da ima na sebi vojaško obleko. Zvečer so poklicali na postajo, kjer so položili mrtveca na začasni oder, nekaj vojakov od

Dr. VRTOVEC JOŽE (Jr.)

SPECIALIST

za ustne in zobne bolezni

ASISTENT

NA ZOBOZDRAVNIŠKI
UNIVERZITETNI KLINIKI V PADOVI

Trst, Ul. Mercadante 1/I.

Vogel Ul. Carducci, Ul. Milano

Tel. 68-349

SEMENISKI JUBILEJ

V nedeljo je bilo veličastno poslopje goriškega semenišča vse v zastavah in zvečer v lučih. Obhajale so se slovesnosti polstoletnega jubileja tega važnega duhovskega vzgajališča. Ob desetih so zastopniki duhovskih in civilnih oblasti ter mnogi bivši gojenci prisostvovali pontifikalni nadškofovi maši.

Popoldne je bila na sporedu slavnostna akademija z nagovori in nastopom pevskega zbora. Rektor zavoda je v uvodu prebral papeževa voščila in pozdravne brzozjavke nadškofa Fogarja in nadškofa Srebrniča, ki sta bila pred vojno zavodska predstojnika, in senjskega škofa Pavlišiča, ki je bil gojenec tega zavoda.

Slovesnosti se bodo zaključile v soboto, 6. junija, z veliko procesijo.

»MAJSKO« VREME

Iz izkušnje vemo, da je že več let majsko vreme dosti bolj muhasto kot pa aprilsko. Takšnega nihanja med vlažnim in suhim vremenom, v skakanju temperature in

- *Hanaljša dolina*

topniškega oddelka v Trbižu. Ti so spoznali v utopljenecu svojega tovariša Severina Orgnika, doma iz Šlenarta. Vojaka, ki je mel komaj 21 let, so v vojašnici pogrešali že nekaj dni. Nihče ne ve, ali se je zgodila nesreča ali je kaj drugega gnalo mladeniča v prezgodnjo smrt.

RAJBELJ

Zadeva z lastništvom in novo najemniško pogodbo rajbeljskega svinčenega rudnika je že začela močno razburjati duhove. Poslovanje te največje gospodarske enote v videmski pokrajini se ne tiče samo naše kotline, marveč celotne pokrajine in tudi nove dežele Furlanije-Juljske krajine.

Izkoriščanje rudnika ima v rokah po najemniških pogodbah družba »Pertusola«. Pogodba pa bo čez en mesec zapadla. Nastala so vprašanja glede podaljšanja pogodbe z isto družbo, ki ne kaže preveč zanimanja, da bi rudnik donášal koristi v prvi vrsti domačemu okrožju. Predelava svinčenega blestnika v svinec in cink se namreč ni vršila doma, ampak so surovo rudo izvažali v druge kraje za dokončni izdelek.

Prav zaradi tega se je prejšnji teden razvila v videmskem pokrajinskem svetu živahna razprava na osnovi interpelacije, katero so vložili zastopniki vseh strank. Svetovavci namreč zahtevajo, naj se pogodba z dosedanjim podjetjem obnovi samo pod pogojem, da bo družba postavila vse potrebne topilnice in žgalnice v videmski pokrajini. Le na tak način bo prišla do kruha domača delovna moč in bo rudnik koristil domačemu gospodarstvu. Do pravega zaključka pa na pokrajinskem svetu še niso prišli. Prizadete delavske družine so zatorej še vedno v skrbeh.

Zadeva z rudnikom se bo še nekoliko bolj zapletla, ker se je v ponedeljek smrtno ponesrečil glavni ravnatelj rudnika inženir Caroli. Nezgodba se je pripetila na avtomobilski vožnji v Beljak. Včeraj so truplo prepeljali v Trbiž. Po zadušnici v farni cerkvi so odpeljali pokojnika v Faenzo, od koder je bil doma.

drugimi vremenskimi spremembami pa še ni bilo zlepa.

V torek opoldne je na primer temperatura dosegla skoraj 30 stopinj, ob dveh popoldne je pa grmelo, treskalo in lilo, a tudi to ne povsod enako. Okrog Rupe je precej zmočilo, če o toča se je usipala. Po sovodenjskem polju je pa ostalo suho. Pravo neurje s treski se je razneslo pa od Cingrofa čez Livado do severne postaje. Dve strelji sta udarili v poslopje italijanskega liceja v drevoredu proti Soči. Ena je svignila v postrežnikovo kuhinjo in mu je raznesla hladilnik. V ulici Campi je strela vžgala leseni električni opornik, da je kar zgorel. Na Kornu je pa pokvarila telefonske napeljave. Kljub raznim okvaram tudi v okolici, se je zatoхла kahalica vendar le malo razgnala.

SOVODNJE

Že po radiu smo slišali, da je ribiški šport na Goriškem precej razširjen. Ribiči, večinoma bolj nedeljski, so na delu najbolj ob Soči in Vipavi, in to zlasti pri nas od Sovodenj do Rupe. Precej ribjega zaroda je pa tudi po drugih vodah, ki se iztekajo v obe reki. Vendar so nekateri premalo športni ribiči povzročili, da je vedno manj rib. Pokrajinska uprava je zato prepovedala ribji lov po Pevnici, Grojnici in v Kornu.

Ljubitelji tega lepega športa so se zatekli k nam. V nedeljo so priredili celo pokrajinsko tekmovanje z lovom na trnek. Zbralo se je kar 90 ribičev, ki so tekmovali v dveh izmenah po dve uri vsaka. Prvo mesto je dosegel 16-letni ribič iz Gradiške. Drugi je bil Mario Makuc iz Gorice, na sedmo mesto se je pa postavil naš domačin Viljem Gergolet. Pri tekmovalnem ribjem lovu smo pogrešali nekatere naše znane ribiče, zlasti s Peči.

Ob Vipavi je torej bilo zabavno. Malo manj pa je v sovodenjski tkalnici. Tam še vedno niso urejeni mezdni pogoji delavcev. Sindikati zahtevajo, naj se takoj obnovijo pogajanja za skrajšanje delovnega urnika, za izplačevanje proizvodne nagrade in za točno določitev akordnega dela. Ravnateljstvo tovarne bi moralo vse te delavske zahteve, predvidene po pogodbi, že davno urediti. Zavlačevanje je res nekam čudno.

POTREBNA DELA

Goriška občina se je končno le lotila del tudi v bolj zunanjih mestnih okrajih. Prav potrebne popravil so bile ceste na Livado, ulica Palladio in Campi s podaljškom Buffolini, ki so bile vedno prašne ali pa blatne. Zdaj so posute z bitumiranim peskom, ki se je že dobro strdil kot asfalt. Ulica Levada in prečne ceste k novim vilam so pa še vedno pravi kolovozi. Pa tudi v obeh omenjenih cestah so manjkali odtočni kanali za greznice. Te dni so začeli spet razkopavati prvo polovico ulice Campi in Buffolini, kjer bodo položili cevi za greznice.

Marsikdo sodi, in to po pravici, da bi si občina prihranila precej stroškov, če bi še pred makamadiziranjem cestišč poskrbela tudi za odtok. Po livadarskih ulicah manj-

Iz Goriške

ka pa še nekaj, zaradi česar se prebivavci upravičeno pritožujejo. Potrebno bi namreč bilo kako javno smetišče za odlaganje suhih odpadkov, pločevinastih škatel, steklenic, raztrganih najlonskih vrečic, papirja in podobnega. Vsa ta navlaka se sedaj kotali po cestah, ker se tudi kak smetiščar le redko prikaže v ta mestni okraj.

KRMIN

Prejšnji teden so imela večja krminska podjetja visok obisk. Prišel je goriški nadškof, ki že nekaj tednov izvršuje pastirske obiske v industrijskih podjetjih goriške nadškofije. Msgr. Pangrazio se je najprej pomudil v velikem mizarskem podjetju našega rojaka Ivota Prinčiča. Visokega gosta je sprejel pri vhodu lastnik podjetja z vsemi uslužbenci. Po maši in nagovoru si je nadškof ogledal posamezne oddelke v podjetju in se je zelo pohvalno izrazil o napredku in modernem ustroju velike mizarnice, ki slovi po svojih pohištvenih izdelkih tudi daleč preko meje. Iz Prinčičeve tovarne je šel nadškof še na obisk v dve veliki krminski opekarni.

SPORTNI USPEHI

Prejšnjo soboto so se dijaki goriških srednjih šol pomerili na šolskem stadionu na Rojcah v lahkootletskih tekmah. Slovenski srednješolci so tudi to pot dosegli še zadovoljive uspehe.

Pri splošni oceni v kategoriji A je slovenska srednja šola zasedla šesto mesto z 58 točkami. V kategoriji B pa deveto z 32 točkami. Skupna ocena je pa našim dijakom prisodila osmo mesto s 70 točkami.

Med posameznimi atleti se je odlikoval dijak Ivan Vižintin, ki je pri metu krogle prišel na prvo mesto; dosegel je daljavo 12,61 metra. V isti panogi kategorije B se je Marij Kožlin postavil na 4. mesto. Pri skoku v višino je pa Ivan Devetak peti v vrsti tekmovalcev.

SMRT SLOVENSKEGA TISKARJA

V nedeljo so v Gorici pokopali 82-letnega industrialca Ludvika Lukežiča. Pokojnik, ki je bil po rodu iz Sovodenj, se je iz skromnih razmer dvignil do uglednega lastnika tiskarne v Gregorčičevem domu, velike mizarnice in knjigarne v Gosposki ulici.

Pokojni je že pred prvo vojno krepko posegal v javno življenje goriških Slovencev. Ob strani spretnega poslanca in organizatorja dr. Antona Gregorčiča je bil med ustanovitelji Slovenske ljudske stranke na Goriškem. Že kot vajenec je prišel v Narodno tiskarno, postal pozneje njen ravnatelj in po Gregorčičevi smrti njen lastnik. Na tisoče slovenskih knjig je prišlo zlasti po vojni iz njegove tiskarne.

Priznati je treba, da je pokojni Lukežič imel dobršen del zaslug pri kulturnem razvoju med našimi rojaki. Bodi mu Bog dobrotljiv plačnik!

—0—

MALI OGLAS

Restavracija »Cervo d'oro« — Zlati jelen v Gorici nasproti škofije takoj sprejme v službo mlajšo natakarico, ki pozna italijanski in slovenski jezik. Zglasi naj se v restavraciji.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Žive v vesolju misleča bitja?

Kaj mislijo znanstveniki - Anketa vaticanske radijske postaje

Vsak posrečen vesoljski polet spet poživi razprave o tem, če je možno, da žive na drugih planetih našega sončnega sistema in zlasti še na planetih drugih sonc v vesolju misleča bitja. Te razprave so se dozdevale še pred nekaj desetletji čisto teoretične in filozofske, danes pa so že živo aktualne. Naša tehnika prodira z radijskimi valovi in z raketami vedno globlje v vesolje in če obstajajo zares na drugih planetih in v drugih osončjih misleča bitja, je možno, da bo prej ali slej vzpostavljena stik z njimi.

KAJ MISLIJO O TEM ZNANSTVENIKI?

Prof. Giuliano Toraldo di Francia, ravnatelj Fizikalnega instituta za žarčenje na univerzi v Florenci, ki vodi gradnjo »laserjev« za svetlobno otipavanje vesolja pri Nacionalnem centru za preučevanje mikrovalovne fizike, je izjavil med drugim: »Zvezdoslovci so izračunali, da je v naši Galasiji vsaj nekaj milijonov zvezd (sonc), ki imajo verjetno take sisteme planetov, kot je naš. Zato ni mogoče izključiti, da obstaja na njihovih planetih življenje. Če pa ni mogoče izključiti, da obstaja življenje na teh planetnih sistemih, tudi ni mogoče izključiti, da obstaja tako razvito življenje, da je lahko izoblikovalo misleča bitja, podobna nam ali razumsko celo še bolj razvita. Pred leti so si nekateri ameriški fiziki zastavili vprašanje, kaj bi se zgodilo, če bi taka misleča bitja ne hotela stopiti v stik z mislečimi bitji na drugih planetnih sistemih. Prišli so do zaključka, glede na takratni razvoj znanosti, da lahko storimo samo to, da skušamo uloviti elektromagnetske valove iz game mikrovalov, in sicer vodikove 21-cm dolžine, ki se je zdela tedaj najprimernejša za tako zvezo med osončji. Ta skupina znanstvenikov je ustanovila prisluskovalne postaje, ki še zdaj raziskujejo tista zvezdnata področja, odkoder bi najverjetneje lahko prišli taki signali.

Z iznajdbo »laserja«, ki je, kot znano, poseben mehanizem, ki proizvaja močan, monokromatičen, stalen in osredotočen val, pa se je po mojem mnenju zadeva zelo spremenila. Zdaj bi lahko iskali oddaje bitij na drugih planetih in iz drugih osončij na optičnih valovnih dolžinah. Če bi hoteli danes oddajati proti zvezdam, bi lahko že uporabljali »laser« namesto mikrovalov. Z novim aparatom je namreč možno točno usmeriti optični snop proti zvezdi, ki nas zanima. Ni izključeno, da bomo s tem sistemom končno ugotovili, če druga inteligentna bitja skušajo vzpostaviti stik z nami. Stvar je le ta, da »laserja« danes še ne znamo prav uporabljati in ga izkoriščati.

Vprašanje mislečih bitij na drugih planetih in v drugih osončjih zanima seveda tudi cerkvene kroge. Vatikanski radio je priredil o tem anketo med znanstveniki in teologi, katero je oddajal 15. t. m. zvečer, in katero je potem posnela agencija ANSA.

Na vprašanje, če je možno, da obstajajo na drugih planetih našega sončnega sistema živa bitja, podobna človeku, je prof. Enrico Medi, podpredsednik Euratoma, odgovoril, da je po njegovem nemogoče, da bi živel na drugih planetih našega sonca živa bitja, podobna človeku. To nam pravi poglobljena analiza pogojev, ki vladajo na drugih planetih, vsaj glede na tisto, kar danes vemo o njih. Organizem, kot ga ima človek, je tako popoln in zahteven, da je nujno izredno veliko fizičnih, kemičnih in bioloških pogojev, da

lahko obstaja, in takih pogojev za zdaj na drugih planetih našega osončja ne moremo ugotoviti.

Iste mnenja je bil letalski strokovnjak general Gaetano Arturo Crocco. Rekel je, da po našem sedanjem znanju lahko samo negativno odgovorimo na vprašanje, če obstajajo nam podobna živa bitja na drugih planetih našega osončja. Če pa nimamo v mislih bitij, ki bi morala biti podobna človeku, pa bi lahko odgovorili na to vprašanje tudi pritrdilno — je pristavil gen. Crocco, ker potem lahko dopustimo morda tudi razumno življenje v oblikah, ki ga ni mogoče primerjati z našim.

MNENJA KATOLISKIH ZNANSTVENIKOV

Prof. Massimo Cimino, ravnatelj rimske zvezdarne, je dejal, da je malo verjetno, da bi na drugih planetih našega sončnega sistema živel bitja, ki bi bila vsaj fiziološko podobna človeškemu rodu, in tem manj razumna bitja. Izkušnja nas namreč uči, da je razum vezan na visoko biološko organizacijo. Če pa vzamemo v poštev ne samo naš sončni sistem, ampak vse vesolje, potem je stvar drugačna. Znanost je namreč ugotovila, da obstaja vsaj 100 milijardkrat milijard zvezd, in če računamo, da ima samo en odstotek teh sonc planete, pomeni to še vedno milijarde in milijarde planetnih sistemov, v katerih mora biti mnogo, čeprav po odstotkih sorazmerno malo, takih planetov, ki imajo enake življenjske pogoje kot naša Zemlja. Mislim — je zaključil prof. Cimino — da ni nikakega razloga, da ne bi priznali možnosti nastanka življenja tam, kjer obstajajo pogoji za to, in da se lahko to razvije tudi v oblike, ki so našim sorazmerno podobne. Zato tudi ni mogoče zanikati, a lahko žive tam, kjer obstajajo visoko organizirana bitja, tudi razumna bitja in celo razumnejša kot smo mi.

Mnenja katoliških znanstvenikov o možnosti razumnih bitij na drugih planetih pa se ne strinjajo. Prof. Nicola Pende misli, da tako biološka znanost kakor krščanska vera vodita do sklepanja, da na drugih planetih ne žive ljudje, kot smo mi. To pa zato, ker je po njegovem znanstveno nevzdržna trditev, da se je lahko razvil človek iz živali ali iz nežive tvarine. Vera uči, da je Bog ustvaril človeka na Zemlji po svoji podobi. Če bi bil torej ustvaril razumna bitja tudi drugje, bi morala biti v enaki meri božja podoba, tega pa si ni mogoče misliti.

Nasprotnega mnenja pa je prof. Vincenzo Rivera, ravnatelj botaničnega instituta na rimski univerzi. V skladu s pojmovanjem o razvoju življenja na Zemlji, kjer poznamo nekatere vrste živih bitij, ki žive skoraj popolnoma brez vode ali brez kisika, kot n. pr. nekatere vrste bakterij, ali pa v topljskih vodah z zelo visoko temperaturo, kot nekatere vrste alg, je možno sklepati, da se življenje prilagaja fizičnemu okolju in to v zelo visoki meri, je izjavil prof. Rivera. Tako lahko verjamemo, da obstajajo na drugih planetih našega ali drugih osončij bitja, ki so lahko nam podobna, ali pa tudi čisto drugačna, glede na okolje.

KAJ PRAVIJO TEOLOGI?

V anketi vaticanske radijske postaje je v splošnem prevladalo mnenje, da je možno, da žive razumna bitja na ogromnem številu planetov v vesolju, vendar pa ni mogoče pričakovati, da bi bila po telesu podobna nam. Zemeljski človek je po svoji podobi verjetno enkrat v vesolju. Takega mnenja je ameriški astronom Shapley, ki trdi, da predstavlja človeško bitje tako kombinacijo okolnosti in tako srečno pogodjenih, hkrati pa v tako rahlem ravnovesju med seboj, da je po verjetnostnem računu v resnici silno malo verjetno, da bi se bilo pojavilo še kje drugje. To bi bilo presenetljivo. Praktično je torej skoraj nemogoče, da bi obstajali nekeje v vesolju takšni ljudje, kot smo mi. Za naš planetni sistem lahko trdimo z gotovostjo, da v njem ni drugih enako razumnih in z enakimi psihološkimi sposobnostmi obdarjenih bitij. Če so bila na Marsu, so morala obstajati v davnih, davnih časih, ko je ta planet še imel ozračje z obilo kisika, katerega pa je že izgubil.

Pater Domenico Grasso s papeške Gregorijanske univerze, je zaključil anketo s trditvijo, da je bilo božje razodetje namenjeno človeku naše Zem-

lje in to razodetje nam ničesar ne pove o tem, če obstajajo druga človeška razumna bitja v našem osončju ali izven njega. Vendar pa s teološkega stališča ni nič čudnega, če bi živel človeška bitja tudi drugih planetih v vesolju. Noben razlog, niti filozofski niti bogoslovni, ne sili k temu, da bi morali verjeti, da je človeško življenje omejeno samo na našo Zemljo. Bog je lahko ustvaril razumna bitja raznih stopenj, ena od katerih je človek na naši Zemlji, ki ga je Bog s svojo milostjo povzdignil v dostojanstvo božjega otroštva. To milost nam je zaslužilo po izvirnem grehu Kristusovo odrešenje. Nič pa nam ne brani verjeti, da je Bog ustvaril zunaj naše Zemlje ljudi, ki jim je določil drugačno usodo, da bi imeli n. pr. samo naravni cilj pred seboj, ali pa da imajo pred seboj enak cilj kot mi, katerega pa morajo doseči po drugi poti in ne z direktnim pristopom h Kristusovemu nauku. Nemalo je teologov, ki so skušali zbrati razloge za to, da je ta hipoteza ne le možna, ampak celo verjetna. Dejansko lahko vsakdo misli glede tega, kar hoče, ker nam božja beseda o tem ni ničesar povedala — je zaključil p. Domenico Grasso.

KJUDROV USPEH V DUBROVNIKU

Dirigent Oskar Kjuder je dosegel s svojim nastopom na dubrovniškem festivalu lep uspeh in bil deležen številnih priznanj in pohval glasbenih kritikov.

Dubrovniški mestni simfonični orkester je izvajal pod njegovim vodstvom pred festivalskim občinstvom Stamizcev Koncert za violino in orkester, Bruchov Koncert za violino in orkester v g-molu, Schubertovo »Osma simfonija« imenovano Nedokončana in zaključno kolo iz Gotovčeve opere »Ero z onega sveta«. Zaradi velikega uspeha je bil dirigent povabljen še na gostovanji v Sarajevu in v Mestar, zagotovili pa so si ga že zdaj v prihodnji dubrovniški koncertni sezoni.

»LITERARNE VAJE«

Izšla je nova številka »Literarnih vaj«. To je sedma letošnja številka. Izmed vsebine naj navedemo članek Enija Ažmana o Vinku Beličiču za njegovo 50-letnico ter krajše literarne poskuse Nade Kriščak, Sergija Cancianija, Danice Cepar, Karla Mezgeca, Marka Kravosa, Mare Debeljuh, Edvarda Crapezia, poleg še nekaterih drugih.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

V soboto, 1. junija, ob 21. uri in v nedeljo, 2. junija, ob 18. uri v Avditoriju v Trstu

Josip Tavčar

»V HONOLULU«

Prepovedano mladini pod 18. letom!

Uprava SG vljudno vabi prebivalce okoliških vasi, ki nimajo primernih dvoran, da si ogledajo to zanimivo Tavčarjevo novost, ki je doživela že na krstni predstavi tako navdušen sprejem.

V torek, 4. jun., ob 20.30 v kino dvorani v Skednju

»V HONOLULU«

RAZSTAVA SLOVENSKIH TRZASKIH

SLIKARJEV NA OPCINAH

Pod pokroviteljstvom PD »Opčine« prirede tržaski slovenski likovni umetniki kolektivno razstavo v Prosvetnem domu na Opčinah. Razstavljali bodo po nekaj del slikarji: Jože Cesar, Avgust Černigoj, Robert Hlavaty, Avrelj Lukežič, Klavdij Palčič in Lojze Spacal. Razstava bo zanimiv pregled njih dejavnosti v zadnjih letih in hvaležna prireditelj, kar daje možnost našim ljudem, da se seznanijo z deli in umetniškim izrazom naših slikarjev.

Otvoritev razstave bo v soboto, 1. junija, ob 20. uri v dvorani Prosvetnega doma, odprta pa bo do 9. junija vsak dan od 10. do 13. in od 17. do 20. ure.

Ob otvoritvi bo dr. Hlavaty govoril o modernem slikarstvu.

Naročnike, ki še niso poravnali naročnine, opozarjamo, naj to store čimprej. Poravnajo jo lahko ali na upravi lista ali po poštni položnici, ki jo dobe na vsakem poštnem uradu.

Uprava

GLASBENA MATICA

V ponedeljek, 3. junija, ob 20.30 v Avditoriju:

ZAKLJUČNI NASTOP GOJENCEV SOLE GLASBENE MATICE

Sodelujejo: solisti, zbor harmonik, mladinska pevska zbor šole Glasbene Matice ter Prosvetnega društva Prosek-Kontovel ter pevski duet Ljuba Berce-Košuta in Marta Verk. Pri klavirju Erminij Ambrozet. Dirigenta: Svetko Grgič in Ignacij Ota.

GOSPODARSTVO

Potrebna je stalna skrb za živino

Leto 1962 ni bilo s krmno ravno radodarno. Prekozimski deteljne travulje so dale sicer precej pridelka in tudi prva košnja ni bila slaba, a potem je huda suša uničila skoraj ves pridelek krme, če ni bilo namakanja. Zaradi pomanjkanja krme so mnogi živinorejci nekaj živine prodali, nekateri celo mnogo glav. Zgodilo se je tudi, da so nekateri prodali vso živino in potem krmo drago prodali. Če so taki kmetovavci potem opustili kmečko delo in življenje, je prodaja krme še kolikor toliko opravičljiva, drugače pa vse graje vredna: na živini sloni namreč obstoj naših kmečkih domov.

Če pa je lani bilo slabo, ne obeta letošnje leto nič boljšega. Zima je bila dolga in huda, pomlad pozna in vse to je slabo vplivalo na rast in razvoj deteljnih travulj, pa tudi senožeti in pašnikov. Spomladanski pridelek krme ne zadovoljuje.

Kaj narediti?

Predvsem pogledjmo, če imamo kaj pšenične ali ječmenove slame. Slama, pomešana s svežo krmno — deteljo in potem na grobo zrezana, s slano vodo poskropljena, je za živino dovolj tečna rezanica. Če krmimo poleg take rezanice še nekoliko močne krme, pa bo žival kar zadovoljna. — Seveda je potrebno imeti slamo.

Potrebno je sejati pičnik, in to čim prej. Za pičnik pa ni na mestu sejanje same ko-

Zaščita paradižnikov

Paradižniki so podvrženi mnogim boleznim, od katerih sta najvažnejši peronospora in škrlup. Proti obema se borimo enako in istočasno.

Zaščititi moramo paradižnike že v semenišču, kjer smo jih vsejali. Zaščito predstavlja škropljenje z asporjem, katerega škropimo v 0.3% raztopini, kar pomeni, da raztopimo v 100 litrih vode po 300 gramov asporja in ne samo 200 do največ 250 gramov, kot pri trtah. Prvič škropimo v semenišču, ko poženejo semenice 2.-3. list, drugič pa 10 dni pozneje. Presajene paradižnike škropimo istočasno kot trte, to je za vsakim večjim dežjem vse do konca avgusta.

Zelo koristno je, če premešamo med aspor po 0.1% koloidalnega žvepla (100 gramov na 100 litrov škropiva), da se borimo istočasno proti oidiju, ki tudi škoduje paradižnikom.

Namesto asporja lahko rabimo tudi druga škropiva na osnovi zineb ali pa tudi modro ga'ico z apnom.

Če se pojavi koloradski hrošč na paradižnikih, ga moramo pač uničevati kot na krompirju (prašenje z »gaberol 5«), če pa se pojavi rdeči pajek, poskropimo z raztopino 100 litrov vode in 200 gramov »Ovi-fac«.

Ko paradižnike čistimo in odrežemo marsikateri list in vršiček, moramo vse odrezano spraviti domov, v nobenem slučaju pa ne smemo tega puščati med paradižniki, ker bi s tem sami širili peronosporo.

ruze, marveč sejemo tudi sirk. V trgovini se danes dobijo dobro selekcionirane krm-ske koruze in sirki, samo pravočasno se je treba pozanimati za seme. S temi krm-skimi sirki in koruzami pa je enako kot s hibridno ali križano koruzo. Ni vsaka sorta za vsako zemljo: kar je dobro za rodovitno furlansko njivo, ni dobro za kraške njive. Obstajajo sorte, ki nujno potrebujejo namakanje, druge pa se zadovoljujejo tudi z manj rodovitno in bolj suho, oziroma suši podvrženo zemljo. V bistvu pa zahtevajo vse sorte skrbno obdelavo, to je oranje in bogato pognojitev z domačim in umetnim gnojilom.

Poleg pičnika ne smemo pozabiti tudi na korenje, krmno repo, priporočljiva pa je tudi podzemeljska ali krmna koleraba.

Konec julija ali v začetku avgusta bomo sejali Landesberger, ki nam bo dal obilno košnjo že v pozni jeseni, drugo izredno bogato pa konec aprila — v začetku maja.

—0—

IN TUDI VRAČAJO SE ŽE!

Dnevni časopisi še vedno mnogo pišejo o begu z dežele v mesta in v industrijo a ugotavljajo, da je danes ta beg bolj umerjen in številke so nižje kot v istem času lanskega leta.

Zaznamovanih pa je bilo tudi že več slučajev, da so se prejšnji »kmečki delavci« zopet vrnil v prej zapuščene domove. To se je zgodilo zato, ker mnogi niso mogli dobiti niti najbolj skromnega stanovanja, mnogi pa tudi zaposlitve ne in so poleg tega slišali, kako tu in tam celo odpuščajo nastavljenca.

Čeprav so povratki na deželo še bolj redki, vendar so imeli za posledico, da so se popravile tudi cene za prej zapuščene nepremičnine in da so zaradi teh poviškov ponekod nepremičnine dražje, kot so bile v zadnjih 5 letih.

Govedo za meso

Danes redimo govejo živino za mleko in meso. Popolnoma je izginil tretji smoter, reja za delo. Mehanizacija izloča delovno živino.

Za meso pa redimo samo mlado govejo živino, bodisi da smo jo doma vzredili, bodisi da smo jo kupili. Danes prihaja namreč v Italijo mnogo mlade živine — celo telet — predvsem iz Jugoslavije in Francije. Mnogi italijanski kupci in rejci si nabavijo to mlado uvoženo živino in jo začnejo rediti za meso. Redijo pa jo do teže največ 500 kg. Do te teže se namreč reja visoko izplača, če se doseže srednji dnevni prirastek okoli 1 kg. Nad 500 kg teže živali pa slabo plačujejo porabljenno krmo, katere je potrebno vedno več za prirastek enega kg na dan.

Krmo ocenjujemo navadno po krmskih enotah (K.E.), pri čemer predstavlja ena K.E. krmno vrednost 1 kg ječmena. Za prirastek teže 1 kg potrebuje 200 kg težko

SKORAJ 100 MILIJARD ZA KORUZO

V Italiji cenijo potrebo po koruzi na približno 60 milijonov stotov, katerih krije domače kmetijstvo komaj dobro polovico. Drugo polovico je potrebno uvoziti. Tako je bilo v letu 1962 uvoženih 27 milij. q koruze, za katero je bilo potrebno izdati 96 milijard lir.

NAJVEČJA SADJARSKA ZADRUGA NA SVETU

Ta zadruga je na Ang'eškem in se imenuje »East Kent Packers Limited«. Svoj sedež ima v Faversham v grofiji Kent, ki je kmetijsko najbogatejši predel Anglije, večinoma posajen z jabolami in hruškami. Za vodstvo in upravo, skladišča, hladilne prostore, odpošiljanje in drugo ima zadruga 15 ha zazidane površine. Skozi celo leto ima zadruga zaposlenih okoli 700 oseb. Lastnih tovornjakov imajo 60 in z njimi pripeljejo v skladišča vse pogodbene pridelke članov. Zbere in odpremi v prodajo letno nad 270.000 stotov jabolk in hrušk. Stroški za prejem, shranitev, prodajo in odpremo sadja znašajo okoli 7-8 italijanskih lir za kg. Lansko leto je plačala svojim članom jabolka po nekaj več kot en šiling, to je okoli 90 lir, za libro (454 gramov).

Samo umetna gnojila ne zadostujejo

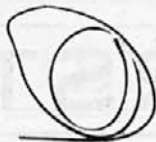
Kdor misli, da bo zadovoljivo gospodaril samo z rudninskimi gnojili, ker drugih nima, se bridko moti. Rudninska gnojila so mrtva, so brez življenja. V zemlji koristijo samo v slučaju, da ima zemlja nekoliko humusa-črnice. V črnici se nahajajo razne bakterije, ki — s pomočjo vlage, zraka in toplote — razkrajajo rudninska gnojila in jih tako polagoma spremeni jo v preproste oblike, kot jih rastlinske koreninice lahko vsrkajo.

Črnica in bakterije morajo biti v zemlji. To naj upoštevajo tudi meščanke, ki imajo mogoče par krp vrta ali pa nekaj cvetličnih loncev. Samo z rudninskimi gnojili ni ne vrtnarstva ne cvetličarstva.

tele oziroma mlado govedo 4 do 5 K.E., če pa je težko 500 kg, potem je za tisti prirastek teže potrebno vsaj 7 do 8 K.E. Za preskrbo 4-5 K.E. je dovolj 8-10 kg navadnega sena in 1 kg močnega krmila s 15% prebavljivih proteinov (=beljakovin), ki jih dobimo v koruznih pogačah, bobovi moki itd. Za 7-8 K.E. pa moramo pokrmiti 15 kg sena in 2 kg močnih krmil, ki so najbolj primerna žitna moka. Ker mlade goveje živali še nimajo dobro razvitega in urejenega prežvekovanja, je zelo priporočljivo potrositi vrhu vsakega kg močnega krmila po 30 gramov krmilne seči (urea alimentare), ki služi drobnoživkam — mikrobom v vampu za hrano in se te hitreje razmnožijo ter potem grobo krmo boljje izrabijo.

Po mesu je v svetu vedno več povpraševanja, cene niso nizke, in zato ne bo slabo ravnal, kdor bo dobro organiziral pitanje mladih živali za meso.

V vrtincu

34.

B. R.

»Halo — grof Tosti? — Kako? Da, sem jaz. Spoznali ste me kar po glasu. Poslušajte, grof, nocoj boste v klubu? — Ne? Se odpravljate na pot? — Aha, po poslih v Rabat. — Torej ne bo nič, na žalost. Rad bi vas obiskal z nekim dobrim znancom. — Ne, je pisatelj. Zares škoda. No torej, naj pa velja za prihodnjič. — Srečno potujte in dosti uspeha pri poslih!«

Svetnik je odložil slušalko in se je zgrabil za glavo. Samo ga je pogledal z nasmehom.

»Sedaj pa menda že verjamete, kar sem vam prej povedal, kaj ne? Srečanje v Rabatu.«

»Kot da bi me kdo ustrelil,« se še ni znašel policijski svetnik.

»Meni se godi enako, toda me ne prevzame,« se je posmejal Samo. »Zdaj pa vas prosim, da mi preskrbite kakšno grofovo fotografijo; rad bi ga kar brž spoznal, če mi bo prekrizal pot.«

»Kar pri rokah jo imam,« je odvrnil uradnik in potegnil iz predala fotografijo. »Pri popoldanskem čaju na grofovem vrtu. Ni sicer velika, toda spoznali ga boste že.«

Samo si je gledal sliko. Več gostov je bilo mogoče videti na njej; tudi policijskega svetnika s soprogo. Prav v ospredju je pa stal grof, postaven mož, z nekoliko vsega sitim izrazom na obrazu.

Svetnik je pokazal s prstom: »Ta je.«

»Sem si že mislil. Sliko mi torej lahko prepustite?«

»Seveda.«

»Hvala,« je dejal Samo in je izročil policijskemu uradniku preganjen listek: »Tu so imena, pri nekaterih celo naslovi trgovcev z mamili. Treba jim bo malo pogledati na prste. Pri grofu boste gotovo odkrili tudi skrit oddajnik.« Nato se je Samo poslovil in odšel v hotel. Ko je srečal

Divno, ji je brž pokazal fotografijo. »Poznate to osebo?« jo je vprašal.

»Seveda, ta mož v ospredju je grof Tosti. Dama, ki govori za njegovim hrbtom, je njegova žena.«

Samo se je namuznil. Stopil je k telefonu in zavrtel grofovo številko.

»Dajte mi gospoda Delagoo.«

»Žal,« je odgovoril moški glas, bržkone kakega sluga. »Gospod Delagoo se ne nahaja več tukaj. Pred kratkim je odpotoval.«

»Kam?«

»Če se ne motim v Rabat. — Toda, kdo govori tam?«

»Njegov star znanec. Pa najlepša hvala za pojasnila.«

Samo se je vrnil k Divni. »Tu nimam več kaj opraviti,« ji je pojasnjeval. »Glavni gangster je bil pri grofu, zdaj je že v Rabatu. Najbolje, da poletiva tudi midva jutri zjutraj tja.«

—0—

Temna noč. Dežuje. Nad Apijsko cesto vise nizki oblaki. V napol razpadli bajti čepita dva možaka, zavita v nekakšnih turških plaščih. Pred njima stoji na glinastih tleh oškrljen vrč z vinom. Sveča v zidni votlini motno osvetljuje oba moža, ki puhata dim iz dolgih pip.

»Nič ne premišluj,« je starejši nagovoril mlajšega. »Tudi če jih gre še petdeset drugih, še ni tako hudo, kakor če ta pes s svojimi političnimi spletkami tira v smrt na tisoče naših rojakov. Pomisli na cilj, ta posvečuje sredstva.«

»Toda toliko nedolžnih ljudi...«

»Molči in ne postajaj čustven. Gre za velike stvari. Psst! — No, Cello, kaj pri našaš?«

Te besede so veljale evropsko oblečeni osebi, ki je pravkar stopila v čudni prostor. Prišlec se je zadovoljno režal.

»Vse je že urejeno. Zavojček sem oddal na letališču za prvo letalo zjutraj.«

»Si poprej vse natančno poizvedel?«

»Da. Odlet jutri ob deveti trideset v Rabat. Vmesna postaja Alžir. Uro z žico sem nastavil na enajsto. Točno takrat se bo letalo razletelo na tisoče koščkov. Še teh ne bo mogoče najti, ker bodo padli v morje.«

»Si gotov, da bo vse šlo po načrtu?«

»Pri prerokovi bradi! — Ta pes nam ne bo več za petami!«

»Pridi sem. Požirek vina ti ne bo škodil. Potem se pa moramo takoj skaditi od tod.«

Mlajši, ki ni ničesar zinil, odkar je stopil tretji v bajto, je urno vstal. Starejši je pograbil za obrabljeno torbo in priganjal: »Poberite vse svoje stvari, potem pa kar hitro, da ne zamudimo tovornega parnika v Ostiji.«

»A kaj,« je zagodrnjal Cello, »zamudili ga ne bomo. Saj smo se domenili, da bo čakal na nas. Kapitan je že tako iz naše bratovščine. Sicer pa če hočete, lahko gremo iz te gostoljubne luknje. Avto je tamle v gozdiču.«

Pet minut kasneje so že dirjali po cesti. Majhen šofer, ki je skoraj zginil pod krmilom, je vprašal: »Kam pa zdaj, gospoda?«

Cello je sedel ob njem: »V Ostio, pristanišče!« Ko so prispeli tja, so brž odposlali vohljajočega izvoščka z bogato napitnino.

V jutranji zori je stara španska tovorna ladja dvignila sidro.

Divna je sunila Sama s komolcem: »Hitro, hitro! Dajte mi temne naočnike!« Stala sta v vrsti potnikov, ki so čakali, da se vkrcajo v letalo.

Samo ji je ves začuden ponudil naočnike. Kaj neki se je spet zgodilo?

Ona je pokazala s prstom: »Tam — poleg plavalase dame — ali ne vidite? Grof!«

Grof Tosti — res! Samo ga je spoznal, ko je slučajno obrnil glavo.

(Dalje)

Tam so končali zadnjo vojno zimo in pomlad tudi nekateri iz naše »komande Wildpark«. Pobralla sta jih največ glad in tifus.

Če bi ne bilo kanalizirane rečice in tistega kosa Wildparka, ki je mejil na taborišče ter kmetije s strmo streho, bi se bilo skoro nemogoče orientirati, tako se je z novimi gradnjami vse spremenilo. Celu obzorje ni več isto. Zaman se oziram, kam je izginito tistih nekaj zeleno pobarvanih vil, ki so stale nekdanj stran plantaže sredi polja in v katerih so baje stanovali SS-ovski častniki s svojimi družinami. Nikjer več jih ni videti.

Radoveden sem, če še pogarjajo iz zemlje na plantaži tiste čudne aromatične rastline, ki naj bi bile Nemcem med vojno nadomeščale uvožene začimbe. Nekdanje je v poletnih dneh zrak nad plantažo ves dehtel od njih. Zdaj pa je še mrzlo, tuptam se belijo še zadnje lise od talečih se kupov snega in zemlja je gola ter blatna. Najbrž že davno rodi kaj drugega, aromatično rastlinje pa je postalo iz dragocenega avtarktičnega pridelka plevel, če je sploh še ostalo kaj njegovega semena v zemlji. Na plantaži so se zlasti v prvih letih nacističnega gospodarstva in še v prvih letih vojne dogajali krvavi prizori. Včasih so straže nagnale kakšnega jetnika, naj steče proč. Če ni ubogal, so ga pretepale, dokler ni storil, kar so zahtevali od njega. Ko pa se je spustil v tek, so streljale nanj in ga ubile. Potem je bilo uradno javljeno, da je bil ta in ta pri poskusu pobega ubit. Tako so se znebili nacionalsocialisti raznih svojih nasprotnikov. Mnogo krvi je bilo prelito tod in moralo bo preteči še mnogo let, da bo vse to pozabljeno in da se ljudje ob pogledu na to zemljo ne bodo takoj spomnili na kri, ki jo je popila.

Svidenje z Dachauom

E. Z. 9.

Ko se vračam v taborišče, pravkar zapirajo vhod, ki vodi čez kanal h krematoriju. Ni mi žal, da ga nisem obiskal. Ze tako sem poln žalostnih spominov, ki mi jih je ta obisk v Dachau spet oživil. Sam čakam na avtobus pri vhodu v taborišče, toda ne morem se znebiti občutka, da se giblje v tem vetrovnem večeru okrog mene, po plantaži in taborišču velika množica senc in da je ozračje polno njihovih pritenjenih vzdihov in šepetanja. Zakaj ste umrli? jih vprašam. Zdi se mi, da zaslišim njihov šepetajoči odgovor: za svobodo. Toda kdo misli danes na vas, kdo se vas še spominja? jim pravim. Morda kakšna mati, katere sin je ostal pri vas, morda še kakšni mladi ljudje, katerih oče je tudi tu med vami. Toda tisti, ki uživajo svobodo, za katero ste vi dali življenje? In skoraj gotovo večina med njimi te največje vrednote, svobode, niti ne zna ceniti...

Odgovarja le mrzel veter, ki je postal z mrakom še močnejši. V srcu začutim nekaj kakor domotožje po velikem upanju nekdanjih dni, po upanju v vrednote, za katere je bilo vredno umreti.

V mraku se nenadno ustavi pred menoj avtobus. Bil sem edini, ki je vstopil.

K O N E C

ŠPORTNI PREGLED

Italijansko nogometno prvenstvo se je končalo

Internazionale končno prvak

Navijači milanske ekipe Internazionale so dolgo let upali, da bo njih moštvo osvojilo častni naslov državnega prvaka. Pred drugo svetovno vojno je Internazionale (ali Ambrosiana) bil petkrat državni prvak (1909/10, 1919-20, 1929-30, 1937-38 in 1939-40), po vojni pa samo dvakrat (1952-53 in 1953-54). Zadnjič je Inter bil prvak v naslednji postavi: Ghezzi; Giacomazzi, Padulazzi (Blason in Vincenzi); Neri, Giovannini in Nesti (Fattori); Armano, Mazza, Lorenzi, Skoglund in Nyers (Brighenti in Buzzin). Letos pa so črno-plavi osvojili prvenstvo z naslednjimi igralci: Buffon (20), Bugatti (10) in Ferretti (4); Burgnich (31), Facchetti (31) in Masiero (9); Zaglio (21), Guarnieri (34), Picchi (30), Bolchi (12), Tagnin (1) in Dellagiovanna (1); Jair (27), Mazzola (23), Di Giacomo (24), Suarez (29), Corso (30), Bicioli (11), Maschio (15), Morbello (4), Hitchens (5) in Bettini (2).

Helenio Herrera že tretje leto vodi moštvo in letos mu je končno uspelo, da je osvojil državno prvenstvo.

Inter je v 34 tekmah 19-krat zmagal, 11-krat zaigral neodločeno in samo 4-krat izgubil; zabil je 56 golov in jih prejel le 20. Na domačem igrišču je 13-krat zmagal, trikrat zaigral neodločeno (Milan, Modena in Torino), enkrat pa izgubil (Atalanta 1:2); kot gost pa 6-krat zmagal, 8-krat zaigral neodločeno ter bil 3-krat poražen (Catania 0:1, Atalanta 0:1 in Roma 0:3). Inter je torej zabeležil velik neuspeh v tekmah z Atalanto iz Bergamo (dva poraza 1:3!). Najbolj učinkovit del moštva (čeprav je napad tretji v lestvici za Bologno in Romo) je bila prav obramba. Če bi v nedeljo Inter ne zaigral neodločeno proti Torinu (1:1), bi osvojil višek o najmanjšem številu prejetih golov (deli ga tako s Fiorentino iz leta 1955-56).

Kako je Inter postal italijanski prvak? Oglejmo si njegove tekme. Inter je zelo slabo začel, saj je od osmih točk osvojil samo štiri. Zaigral je neodločeno proti Mantovi (0:0), premagal L. R. Vicenzo (1:0), izgubil proti Cataniji (0:1), ter ponovno remiziral proti Palermu (1:1). Inter je bil še v začetni fazi, ker je po zmagi nad Napolijem (1:0) zaigral neodločeno proti Milanu (1:1) ter celo izgubil proti Atalanti (1:2), in sicer na domačem igrišču. Bilanca prvih sedmih tekem ni bila posebno blesteča za moštvo, ki je upalo na končno zmago: 2 zmagi, 3 neodločeni izidi in 2 poraza; 5 doseženih golov in ravno toliko prejetih! V osmem kolu je nastopil Jair (Hitchens je odšel k Torinu) in začela se je vrsta pomembnih zmag: Genoa (3:1), Venezia (2:0), Sampdoria (4:0), neodločen izid proti Fiorentini (1:1) ter štiri zaporedni uspehi: Spal (3:2), Bologna (4:0), Juventus (1:0) in Roma (2:0). V naslednjih osmih tekmah je Inter odšel z igrišča kot zmagovavec kar sedemkrat, enkrat pa je zaigral neodločeno; zabil je pri tem 20 golov, prejel pa jih le štiri. Izkazali so se posebno Jair (6 golov), Di Giacomo (5) in Mazzola (3). Prvi del italijanskega prvenstva je Inter zaključil z dvema neodločnima izidoma (Modena 0:0 in Torino 1:1). Drugi del je bil za črno-plave v začetku zelo uspešen, saj je Inter dosegel pet zaporednih zmag: Mantova 1:0, L. R. Vicenza 2:1, Catania 2:1, Palermo 4:0 in Napoli 5:1. Sledil je: neodločen izid z Milanom (1:1) in poraz z Atalanto (0:1) in to po 17-tekmah. Inter pa si je takoj opomogel: zmagi nad Genoa (6:0) in Venezio (2:0), neodločen izid proti Sampdoriji (0:0), zmaga nad Fiorentino (1:0), neodločen izid proti Spalu (0:0) ter dve končni in pomembni zmagi proti Bologni (4:1) in proti Juventus (1:0). Inter je s tem postal državni prvak in odigral je ostale tekme brez posebne vigranosti. Zabeležil je poraz proti Romi (0:3) ter dva neodločena izida (Modena 0:0 in Torino 1:1).

Od vratarjev sta se odlikovala prej Buffon in delno Ferretti, zdaj pa stari Bugatti. Odlična sta bila branivca Burgnich in Facchetti (odlični strelci); izredno čvrsta je bila tudi krilska vrsta z Guarnierijem na čelu (Zaglio, Picchi, Bolchi in zadnjič Maschio). Napad je bil vseskozi vigran, posebno njena desna vrsta (Jair in Mazzola, vsak 10 golov). Najboljši strelci ekipe je srednji na-

padavec Di Giacomo (11 golov). Odlična je bila leva dvojica Suarez in Corso (vsak 8 golov). Maschio in Facchetti sta zabila po 4 gole, 1 gol pa je zabil Hitchens. Fabbri, trener italijanske ekipe, je povabil kar sedem igralcev Interja v državno reprezentanco Italije »A« in »B« ekipe. Le trojica Jair in Suarez ter Picchi in vratarja so bili izključeni od te časti.

Na drugo mesto se je uvrstila Juventus, ki se je zaman upirala močni milanski ekipi. Vsekakor predstavlja drugo mesto za Amaralovo ekipo velik uspeh, ker moštvo v začetku prvenstva ni imelo takih težav. Zanimivo je, da je enajstotica iz Torina bila štirikrat poražena prav v Torinu ter tudi dvakrat zaigrala neodločeno. Juventus je druga ekipa Italije, ki je prejela najmanj golov (25), zabila pa jih je 50. Odlični strelci je bil prav Sivori, duša vseh napadov črno-bele ekipe.

Milan, evropski prvak, se je končno uvrstil na tretje mesto, po vrsti zaporednih blelih izidov. Milan je imel dobro obrambo (27 golov) in precej dober napad (53 golov); zanimivo je tudi, da je Milan kar 13-krat zaigral neodločeno (le Roma je 14-krat remizirala), 15-krat zmagal in 6-krat izgubil. Če bi Milan igral bolj zagrizeno, bi Interju trda predla, toda someščani so mislili samo na pokal evropskih prvakov in igre za prvenstvo so bile za njih le vaja in trening.

Na četrtem mestu najdemo Bologno, ki je dolgo bila v vodstvu in je tudi resno mislila na državno prvenstvo. Toda kot vedno so rdeče-plavi popustili v najbolj resnem trenutku in to proti

KONCNA LESTVICA

INTER	49	34	19	11	4	56	20
JUVENTUS	45	34	18	9	7	50	25
MILAN	43	34	15	13	6	53	27
BOLOGNA	42	24	17	8	9	53	39
ROMA	40	34	13	14	7	57	32
FIorentina	38	34	15	8	11	52	32
L. R. VICENZA	36	34	13	10	11	35	35
ATALANTA	34	34	12	10	12	43	44
SPAL	34	34	12	10	12	36	38
TORINO	34	34	12	10	12	34	38
SAMPDORIA	30	34	11	8	15	41	50
MODENA	30	34	10	10	14	36	47
MANTOVA	30	34	8	14	12	34	46
CATANIA	30	34	10	10	14	35	56
GENOA	28	34	9	10	15	32	48
NAPOLI	27	34	9	9	16	35	59
VENEZIA	22	34	6	10	18	36	51
PALERMO	20	34	5	10	19	18	54

vrhunskim ekipam. Bologna je moštvo, ki je zabilo največ golov (58), žal pa jih je prejelo kar precej (39!). Odlična sta bila Nielsen, ki deli prvo mesto strelcev z 19 goli, in Pascutti (14 golov).

Peta je Roma, torej moštvo, ki je zaigralo 14 neodločenih izidov (dosegla je 13 zmag in 7 porazov). Tudi Rimljani so bili zelo vigrani v napadu (57 golov) in dobri v obrambi (32 golov). Njihov srednji napadavec Manfredini je osvojil pokal »Sportsman«, ki ga podelijo najboljšemu strelcu prvenstva (19 golov), toda z manjšim številom igranih tekem kot Nielsen).

Tudi Fiorentina spada med najboljše ekipe Italije, čeprav je letos večkrat razočarala svoje navijače. Bila je 11-krat poražena! Kljub temu obramba ni bila slaba (32 golov) in niti napad (52); desno krilo Hamrin je osvojil četrto mesto v lestvici strelcev.

Poleg Fiorentine najdemo Lanerossi Vicenza, ki se je letos častno izkazala. Sledijo nato kar tri ekipe, ki tvorijo glavnino: Atalanta, Spal in Torino. Vse tri omenjene ekipe so 12-krat zmagale, 10-krat igrane neodločeno in 12-krat izgubile. Atalanta je bila zelo prodorna v napadu (43), šibka pa v obrambi (44 golov); Spalov in Torinov napad je bil bolj skromen (36-34 golov), obramba pa bolj čvrsta (38 golov).

Skupino zase tvori četvorica Sampdoria, Modena, Mantova in Catania, torej vse ekipe, ki so se rešile pred izpadom iz A lige prav na koncu prvenstva.

Z nedeljsko zmago nad Bologno (1:0) se je Genoa v zadnjem trenutku rešila, Napoli, ki je klonil v Bergamu proti Atalanti (1:2), pa mora tako zapustiti prvo ligo. Napoli je moštvo, ki ima najbolj šibko obrambo (59 golov!).

Ze davno sta izgubili vsako upanje na obstanek v A ligi Venezia in Palermo. Palermo je moštvo, ki je zabilo najmanj golov (samo 18), prejelo pa jih je kar precej (54).

Lestvica kaže resnično vrednostno stanje. Poleg Interja, Juventus, Milana, Bologne, Rome in Fiorentine, ki so vrhunske italijanske ekipe, imamo še nekatere dobre enajstotice: L. R. Vicenza, Atalanta in Torino. Precej sreče pa je imela Modena. Navijači Mantove in Catanie so upali, da bosta ekipi zasedli boljša mesta.

Kateri so najboljši strelci prvenstva? Lestvica je naslednja: 1. Manfredini (Roma) in Nielsen (Bologna) 19, 3. Sivori (Juventus) 16, 4. Pascutti (Bologna) in Hamrin (Fiorentina) 14, 6. Di Giacomo (Inter), Sormani (Mantova) in Da Silva (Sampdoria) 13. Sledijo še: Da Costa (Atalanta), Miranda (Juventus), Hitchens (Torino), Petroni (Catania), Altafini (Milan) in Raffin (Venezia).

Kateri so najboljši igralci v posameznih moštvih? Letos so se odlikovali vratarji Vieri (Torino), Cudicini (Roma) in Sarti (Fiorentina), branivci Burgnich in Facchetti (Inter), Robotti in Castelletti (Fiorentina) ter David in Trebbi (Milan). V krilskih vrstah so se odlikovali Guarnieri (Inter), Salvatore (Juventus), Trapattoni in Benitez (Milan), Tumburus in Fogli (Atalanta) ter Colombo in Nielsen (Atalanta). Najboljša »prosta« branivca sta Maldini (Milan) in Picchi (Fiorentina). Od napadavcev so se odlikovali: Jair (Inter), Domenghini (Atalanta), Orlando (Roma), Rivera (Milan), Corso (Inter), Sivori (Juventus), Mazzolo (Inter), Angelillo (Roma), Suarez (Inter), Bulgarelli (Bologna), Altafini (Milan), Nielsen (Bologna), Manfredini (Roma), Hitchens (Torino), Menichelli (Roma), Pascutti (Bologna) ter Sormani (Mantova).

d. t.

Tako je umrl Stalin

(Nadaljevanje s 3. strani)

kal na to naročilo. Ko je čez nekaj časa telefoniral v notranje sobane, ni dobil odgovora. Ves preplašen je zatorej poklical člane vrhovnega prezidija, vsakega po e-bej, naj hitro pridejo v vilo. Drug za drugim so se pripeljali Hruščov, Molotov, Berija, Malenkov, Kaganovič in Vorošilov. Vsi v smrtnem strahu, kaj pomeni ta ne- navadni poziv.

Poveljnik telesne straže jim je javil, da ne dobi nobenega odgovora iz Stalinovih soban. Po dolgem posvetu so se odločili, da vlomijo vrata. Vse je tiho, kljub mrzlemu preplahu, da se bo od nekod zaslišal gromski diktatorjev glas. Tedaj pa zavpije Berija, ki je prvi vdrl v sobo: »Tiram je mrtev, mrtev, mrtev!« Res, Stalin je ležal v maršalski uniformi zleknjen po podu. Eno oko je še imel odprto; srepa je zrl na obiskovavce, ki so se zadenjsko umikali k vratom. Berija, poglavar tajne sovjetske policije, je še ostal v sobi pri napo živem, potem — mrtvem Stalinu. Malenkov je medtem že telefoniral po zdravnike, ki so zapisali, da je zadel Stalin možganska kap.

Mrtvega glavarja so ukazali člani prezidija skrivaj prepeljati v Kremelj. Ljudstvo je zvedelo za njegovo smrt še po več dneh.

V Moskvi je prevzel oblast triumvirat, sestavljen iz Molotova, Malenkova in Berije. Po nekaj mesecih se je prav ta zadnji poskušal polastiti oblasti. Ni gotovo, koliko je resnice na tem; res pa je, da o njegovi tovariši tudi njega zaprli in ukazali umoriti. Stalinova senca je plazila nad tistimi nočnimi obiskovavci...

201. Stari Akela se je z brezobnimi čeljustmi divje zagrizel v bedro rdečega psa in že sta ga z obeh strani za boke popadla dva nova. Vodnik Fao je popadal daleč za vratove in jih vlekel v stran, kjer so z njimi dokončali enoletniki. Mavgli je z bliskovitimi in nezgrešljivimi sunki rešil življenje marsikateremu volku, ki ga je že dušil dolov stisk.

200. Volk enoletnik, neizkušen borec, je bil ubit že v prvem spopadu. Gneča borečih se teles ga je dvignila na vrh žive kopicice, njegova mati pa se je vsa poblaznela od žalosti in jeze vrgla čez njegovo truplo, grizla in popadala okoli sebe in se zaganjala naprej. Včasih se je iz kopicice odvlekel ranjen volk in odvlekel tri, štiri napadavce s seboj.

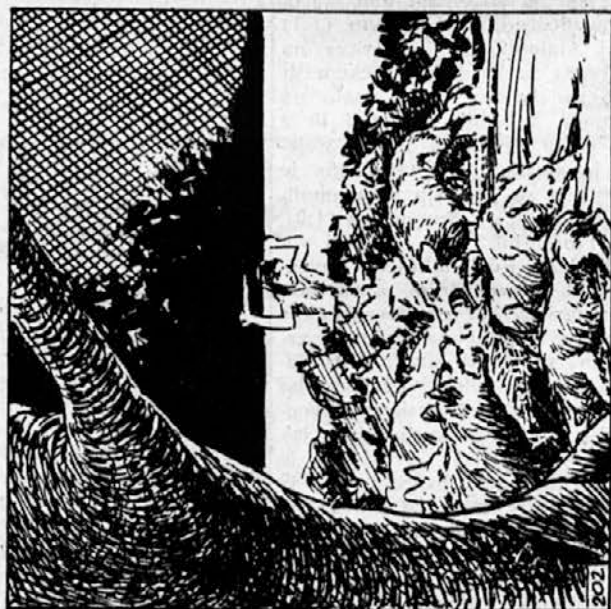
199. Ves boj se je zgostil v grozljiv vrtinec, v en sam zapleten velikanski voz. Sklenjena gmota se je pomikala po bregu zdaj na levo, zdaj na desno. Iz nje se je kdaj pa kdaj dvignila gomila teles, iz katere je odletelo pet ali šest ranjenih psov. Takoj nato pa so se splazili nazaj in se kljub ranam poskušali preriniti v sredino boja.

204. Razmesarjeni samotnik je s strašnim stiskom čeljusti ohromil nasprotnika, da ga ni mogel napasti. Mavgli ga je pogledal: »Pri biku, ki me je odkupil, to je vendar brezrepec!« Bil je res veliki rdečkasti vodnik. »Hej, brezrepec, mislim, da te bo tale volk, ki mu je ime Von — tola, ubil!« In že je z nožem odgnal dola, ki je priskočil vodniku na pomoč.

203. Enoletniki so postajali pogumnejši in Mavgli se je lahko od časa do časa malce oddahnil in se ozrl za prijatelji. Bojeviti Sivi brat je krvavel namaj iz dvajsetih ran, a se je še vedno boril. Deček je poiskal samotnega volka. Zagrizel se je v bok krenkega dola in Mavgli mu je z nožem priskočil na pomoč. »Pusti ga!« je zahropel Van — tola.

202. Bolj ko se je noč nagibala k jutru, hujša je postajala slepa zmešnjava bojnega vrveža. Doli so bili že utrujeni, niso si upali več napadati močnih volkov in so se le še branili. Pobegniti pa niso hoteli. Mavgli je čutil, da bo boja kmalu konec in ni več ubijal, le pohajbal je najbolj predrzne med napadavci.

Za
naše
najmlajše

35

BO AKOYAKOY X-A-J-ZOJ
ANDZUHK
RFE: MIKI
MUSTER